Kapelletjespad Oldenzaal rondje Het Hulsbeek

Auteur: Marycke Naber

Mariakapellen, Het Hulsbeek, kruisbeelden
Vanaf station Oldenzaal loopt de route langs twee Mariakapellen en door recreatiegebied Het Hulsbeek. De terugweg loopt langs een landkruis in de wijk De Thij en een Calvarieberg op begraafplaats Hengelosestraat. In het centrum van Oldenzaal staat de Middeleeuwse Plechelmusbasiliek met onder meer diverse Mariabeelden.
Dit is etappe 25a van het Twentse Kapelletjespad (ongeveer 900 km!). Het begint in Borne en loopt via Noord-Twente naar Oldenzaal. Dan via Zuid-Twente terug naar Borne. Het pad kan als lange afstandswandeling worden gelopen, maar ook per etappe als dagwandeling. Van het Kapelletjespad is de wandelgids 'Twentse Kruistochten' afgeleid, met twaalf rondwandelingen, uitgekomen bij uitgeverij Gegarandeerd Onregelmatig.

Routebeschrijving

Rondwandeling vanaf station Oldenzaal over recreatiegebied Het Hulsbeek (15,5 km, bushalte na 11 km)

NB Raadpleeg de openingstijden van de bezienswaardigheden en horeca.

- Ga tegenover de stationshal RA de trap af en dan RA door de tunnel, loop aan het eind daarvan RD (Helmichstraat). Ga na het water (de Stakenbeek) RA, Nachtegaalstraat.

- Waar de straat een haakse bocht naar links maakt gaat u schuin RA door de voetgangerssluis en over het asfaltpad, dan de 1e straat LA, Merelstraat.

- Loop aan het eind RD over het voetpad. Ga aan het eind van het park LA over het tegelpad langs de huizen en RD langs de klinkerstraat, Buizerdstraat.

- Ga aan het eind RA, Helmichstraat, aan het eind daarvan RA, Schapendijk. Ga bij paddenstoel 20639 LA, Lossers Voetpad. De asfaltweg gaat over in een halfverhard pad.

Na ca. 400 m staat aan de linkerkant een Mariakapel. Deze staat op het hoogste punt van de Oldenzaalse stuwwal. De kapel is na de Tweede Wereldoorlog gebouwd uit dankbaarheid, omdat de omgeving bijna ongeschonden was gebleven, en in oktober 1948 ingewijd. De aangebrachte Maria-icoon is in 1980 ontvreemd en toen vervangen door een Mariabeeld. 25 jaar later werd de icoon achter de kapel terugbezorgd. Sindsdien hangt deze in de dagkapel van de parochiekerk van Zuid-Berghuizen.

- Ga ter hoogte van de kapel RA en meteen LA. Steek even later RA de klootschietbaan over en volg de rode pijlen over het graspad en de vlonder.

1. In het bos van natuurgebied Hoge Venterink van Natuurmonumenten groeien zeer zeldzame bomen, zoals winterlinde, ruwe iep en Spaanse aak.

versiedatum: 28-04-2022

- Houd op de Y-splitsing rechts aan, blijf het pad RD volgen (rode pijlen), zijpaden negeren. Ga na de vlonder en de voetgangerssluis aan het eind LA over het tegelfietspad.

- Steek aan het eind de Lossersestraat over en ga RA over het fietspad. Loop aan het eind daarvan RD over de asfaltweg (Postweg).

- Ga aan het eind RA over de fietssnelweg. Steek de voorrangsweg over bij de verkeerslichten, steek meteen daarna LA de Eekstraat over en volg het fietspad.

2. Ga de 1e weg RA (vóór De Oldies Saloon met iets verderop de shop van Avia tankstation). Blijf op het kruispunt RD lopen (Elsmorsweg).

Bij het volgende kruispunt staat links de kapel 'Maria de Elsmosa'. Hoewel al in 2000 het idee voor een kapel op deze plek speelde, is deze pas in 2014 gebouwd. Dit is mede mogelijk gemaakt door giften van de Stichting Waayers-Schasfoort, Landschap Overijssel en buurtbewoners. De plek is inmiddels eigendom van de Gemeente Oldenzaal.

Een groot deel van de bouwmaterialen komt uit de buurt. Met name Gerard Velthuis en Gerrit Riesewijk hebben zich bij de bouw verdienstelijk gemaakt, gesteund door de buurtbewoners. Het gipsen Mariabeeld uit 1955 is geschonken door Leny Kattier-Nordkamp en is speciaal behandeld om beter bestand te zijn tegen weersomstandigheden. De kapel is in mei 2015 ingewijd en wordt onderhouden door de buurt.

- Ga hier LA, Hinmanweg, in de bocht naar links RA over het fietspad. Ga vóór de vijver RA over het asfaltvoetpad, aan het eind RA over het fietspad.

- Aan het eind daarvan gaat u RA over de asfaltweg (Visschedijkweg). Loop op de kruising RD over het fietspad. Na de brug staat rechts een picknickbank bij een vijver.

- Ga vóór de voorrangsweg (rechts een infobord over de ecologische verbindingszone Jufferbeek) LA over het fietspad.

3. Direct na het spoorwegviaduct gaat u LA over het fietspad. Volg dat met een bocht naar rechts, ga aan het eind RA, dan LA door de fietstunnel met kindertekeningen.

- Ga aan het eind LA, aan het eind van dit fietspad weer LA over het fietspad, Hengelosestraat. Ga vlak voor het Avatarz Park RA over het halfverharde fietspad, Het Hulsbeek in.

4. Aan het eind gaat u RA over de asfaltweg. Steek de wielerbaan over en loop RD. Volg de weg met een bocht naar links langs de visvijver.

- Ga aan het eind RA, steek meteen LA de wielerbaan over en loop RD over het parkeerterrein. Ga daarna LA over de asfaltweg.

- Even later gaat u RA naar café-restaurant Carte Blanche 99. Loop daar LA langs, ga na het terras RA over het klinkerpad.

- Ga na de voetgangerssluis LA over twee bruggen, langs een toiletgebouw en in de zomer een kiosk. Ga aan het eind LA, volg het asfaltpad naar rechts over de brug.

De oudste vermelding van Erve Hulsbeek voor u dateert uit 1835. De familie Gelderman liet in 1896 de boerderij herbouwen. In 1908 is de buitenplaats uitgebreid met een jachtkamer naar ontwerp van de Amsterdamse architect Karel Muller. Tegenwoordig is het een hotel-restaurant.

Recreatiepark Het Hulsbeek was oorspronkelijk een landgoed, dat textielfabrikant H.J.H. Gelderman heeft laten aanleggen in Engelse landschapsstijl. Hij was tevens de grondlegger van Arboretum Poort-Bulten in De Lutte. Het Hulsbeek werd in 1970 aangekocht door het Recreatieschap Twente. Veel van het oude landgoed is in stand gebleven.

- Ga direct na de brug LA door het klaphek, na het informatiebord rechts daarvan over de Springertuin gelezen te hebben. Volg het pad langs de vijver.

- Ga het 1e graspad schuin RA langs de vijver en loop RD. Ga aan het eind van het pad schuin RA over het fietspad en volg de fietsstrook langs Erve Hulsbeek.

5. Ga aan het eind van het parkeerterrein LA langs het houten hek over de halfverharde weg. Loop in de bocht naar rechts RD over het zandpad.

- Houd op de Y-splitsing rechts aan en ga schuin RA over het halfverharde pad. Ga na ca. 500 m, ter hoogte van het zonnepark, vóór het rood-wit paaltje schuin LA.

- Steek de zandweg over en loop schuin LA over het fietspad. Ga het 1e tegelpad RA, steek de voorrangsweg, daarna LA de klinkerweg over.

- Loop RD over het grindpad langs de vijver. Ga na de brug aan het eind RA, aan het eind van het pad LA. Steek de asfaltweg over en loop RD over het tegelpad.

- Steek aan het eind de asfaltweg over (rechts bushalte Saasvelderlaan) en loop RD over het asfaltfietspad.

6. Ga na twee kruisingen met woonerven RA over een smal tegelpad, aan het eind schuin RA, een klinkerweg, even later LA langs een rood-wit paaltje, Zandhorstweg.

Waar het fietspad een klinkerweg kruist staat links een kruisbeeld. Het corpus sierde oorspronkelijk de Calvarieberg op de voormalige begraafplaats aan de Spoorstraat, die na 100 jaar in 1920 is gesloten. Het kruis kreeg in 1950 een plek in de St. Plechelmuskerk, maar werd in 1958 hier verplaatst (aan de toenmalige Morsweg), waar het met een processie werd ingewijd. De tekst op de voet betekent: gegroet o kruis, enige hoop.

Midden jaren '70 is het kruis omgewaaid. Een nieuw kruis is in 1995 vervangen door het huidige eikenhouten kruis. Dat kreeg in 2005 zijn houten achterwand en zadeldak en begin 2007 is het plantsoentje vernieuwd. Door de oprukkende woningbouw is het kruis midden in de Thij komen te staan en van een landkruis een stadskruis geworden. Parochianen van de Emmaüskerk zorgen voor het onderhoud.

- Ga hier RA langs de weg (Zandhorstlaan), langs een door schoolkinderen beschilderd elekticiteitskastje. Ga voor Albert Heijn RA.

- Ga daarna schuin LA over het pleintje en het halfverharde pad en loop RD over het brede tegelpad, ga aan het eind RA, voor het kruispunt LA over het tegelpad.

- Steek de Dokter de Bruynstraat over en loop RD, ga aan het eind RA en meteen LA over het fietspad. Steek na de fietstunnel RA door naar het parkeerterrein, ga daar RA.

7. Ga na de bocht naar links RA over het klinkerpad, steek het grasveld schuin naar links over, loop aan het eind daarvan verder over het asfaltpad.

- Aan het eind gaat u LA, dan de 1e straat RA, Joop Zoetemelkstraat. Loop RD, ga voor het metalen hek LA over het tegelpad, dan de 1e straat RA (De Matenstraat).

- Steek de Hengelosestraat over en ga LA over het tegelfietspad. Loop verderop schuin RA en door het door Karel Muller ontworpen poortgebouw uit 1922 van de begraafplaats.

- Ga na de poort LA, in de bocht naar links scherp RA over het zandpad, dan het 1e asfaltpad LA. Ga op de driesprong schuin LA.

- Aan de voorkant van de Calvarieberg gaat u schuin LA over het asfaltpad. Loop RD langs de witte pilaren, ga daarna schuin RA, aan het eind van het zandpad schuin RA.

- Steek voor het kruispunt LA de weg over via de oversteekplaats, ga RA, steek de Gammelkerstraat over en ga LA over het trottoir. Ga de 1e straat RA, de Ruijterstraat.

8. Ga vlak voor het eind LA over het klinkerpad door het plantsoentje, aan het eind RA en meteen LA, Piet Heinstraat. Ga op het 1e kruispunt RA, Hyacinthstraat.

- Aan het eind gaat u RA, Tulpstraat, op het 1e kruispunt LA (Deurningerstraat). Ga aan het eind RA, dan de 1e straat LA, Deurningerstraat.

- Loop op de viersprong RD, Plechelmusplein, langs de stadspomp en LA langs de ingang van de kerk.

De pomp is een replica van het exemplaar dat in 1862 door bisschop (van Curaçao) J.A.T. Kistemaker aan zijn geboortestad werd geschonken. De originele pomp werd begin 20e eeuw na aanleg van het waterleidingnet afgebroken.

Plechelmus was een Angelsaksische monnik uit de 8e eeuw, die in de lage landen het christendom predikte. Relikwieën van hem, die eind 10e eeuw naar de kerk werden overgebracht, trokken veel pelgrims aan. Ze worden bewaard in een zilveren, gedeeltelijk verguld, borstbeeld uit de 15e eeuw. Dit staat in de schatkamer links voorin de kerk, evenals een antiek houten Mariabeeld. Bij de informatiebalie ligt een lijst met alle bezienswaardigheden.

De oudste delen van de huidige kerk dateren uit 1180. De toren, met een beiaard van 42 klokken, is omstreeks 1240 gebouwd. Vanaf 1633 was de kerk in bezit van de protestanten, maar raakte door het geringe aantal leden in verval. In 1810 gaf koning Lodewijk Napoleon de katholieken hun Plechelmus terug, waarna verschillende restauraties noodzakelijk waren. Paus Pius XII gaf de kerk in 1950 de eretitel van basiliek.

- Loop RA langs de zijkant van de kerk, met in de gevel een Mariakapelletje. Steek de Kerkstraat over en loop RD door het metalen hek.

Naast het gemeentehuis is in 2014 een herdenkingstuin ingericht. Hier bevinden zich naast het oorlogsmonument, dat daarvoor in het Prins Bernhardplantsoen stond, monumenten en plaquettes ter herinnering aan de 62 vermoorde Joodse en 5 Sinti inwoners van Oldenzaal.

- Ga aan het eind van de tuin schuin RA (links bevindt zich historisch museum Het Palthehuis), aan het eind RA, Ganzenmarkt.

9. Houd na de Hofkerk rechts aan en ga daarna de 1e straat LA, Wilhelminastraat. Blijf op het kruispunt met de asfaltweg RD lopen.

- Verderop staat aan de linkerkant een monument voor de tramlijn Oldenzaal-Denekamp (zie het infobordje). Ga daarna RA over de uitrit van zorgcentrum Gereia.

- Ga de 1e weg schuin LA. Rechts staat de watertoren uit 1905. In 2006 is de kop herbouwd. Daarin bevindt zich een woning van vier verdiepingen.

- Loop LA over het klinkerpad langs het fietspad en na de klinkerstraat schuin RA over het klinkerpad door het park (let op de traptreden!) naar het station.

Praktische informatie

Buiten de bebouwde kom bossen en landelijk gebied. 20 % onverhard

Eten en drinken

Stationsrestauratie, 0541 532 137, stationoldenzaal.nl
Shop van Avia tankstation, Enschedesestraat 150, 0541 533 762
Café-restaurant Carte Blanche 99, Bornsedijk 100, 0541 297 465, carteblanche99.nl
's Zomers kiosk bij vijver Het Hulsbeek
Buitenplaats Erve Hulsbeek, Oude Almeloseweg 13, 0541 513 311, hulsbeek.nl
Snackbar De Thij, Johanna van Burenlaan 218, 0541 512 667
Cafetaria De Tulp, Tulpstraat 207, 0541 516 194, detulp-oldenzaal.nl
Christoffel's, Deurningerstraat 27, 0541 535 550, christoffels.nl

Kijken

The Oldies Saloon, Elsmorsweg 1, 0534 362 366 / 06 1078 9249, oldiessaloon.nl
St. Plechelmusbasiliek. Zie voor de openingstijden plechelmusbasiliek.nl/kerk/dynamic_frame_k.htm. Mariakapel onder in de toren: het hele jaar ma t/m za 10.00-16.00
Historisch museum het Palthehuis, Marktstraat 13, 0541 513 482, palthehuis.nl.
Stijlkamers en historische collectie, onder meer de stoel van Huttenkloas (zie etappe 41).
Museumkaart geldig

Overnachten

Buitenplaats Erve Hulsbeek, zie bij 'Eten en drinken'
Zie ook uitinoldenzaal.nl

Openbaar vervoer

Bushalte Saasvelderlaan, stadsdienst 65
Regiotaxi Twente: 0900 1814, regiotaxitwente.nl. Minstens 1 uur van tevoren reserveren!

Parkeren

P&R naast het busstation op het Stationsplein

Routebeschrijving, topografische kaart en GPS-track van deze wandeling vind je op Wandelzoekpagina: www.wandelzoekpagina.nl/wandeling/kapelletjespad-oldenzaal-rondje-het-hulsbeek/16580/. Reactie, opmerkingen en aanvullingen zijn welkom op Wandelzoekpagina.

In de wandelgids 'Twentse kruistochten' beschrijft Marycke Naber 12 rondwandelingen langs in totaal 112 kapellen en kruisbeelden. De wandelingen zijn min of meer afgeleid van het Twentse Kapelletjespad van ca. 800 km (in etappes van gemiddeld 15 km, die eveneens op de Wandelzoekpagina (www.naberpaden.nl) zijn gepubliceerd). De wandelgids bevat mooie foto's en interviews met vrijwilligers die de kapelletjes en wegkruisen onderhouden. De gids is in te zien en te bestellen op www.gegarandeerdonregelmatig.nl.

